

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Februarius' 11-dikén 1820.

Spanyol Ország.

A' legnagyobb Ultra-Ujságok Párisban, mint név szerént a' Journal-des-debates, Januarius' 23-dikán kiadott leveleikben többire mind abba törték a' fejeket, hogy mi módon csalattathattak ők úgy meg, hogy oly dolgokat mint válóságokat kihirdethettek, a' mik az ő Ujságaikban Januarius 27-dikén találtattak: mint p. o: Hogy az Insurgensek 24 ezerezen Radiksba bemenvén így fogadtattak volna: éljenek a' Cortesek! le Ferdinandussal! hogy minden házak ajtaji előtt asztalok lettek volna felterítettve; hogy a' katonák és polgárok egymással kezét csaptak (fraternizálódtak) volna; hogy mind ezeket Madridból Jan. 13-dikáról és 14-dikéről egy nagy Párisi kereskedő házhoz írtak; hogy ezen fő város egész revolúziós tűzben volna; hogy a' Wallon testőrző sereg, melynek a' parancsolattott, hogy az úszszetolakodott népre tüzet adjon, a' helyett a' Rebellisek részére állott volna által; hogy a' hűségekben megmaradott testőrzők meggyilkoltattak volna, 's több effélék: —

„Az a' reménség, így szoll a' fennnevezett Journal Jan. 28-dikán, melyet tegnap nyilatkoztattunk vala az eránt, hogy talám mára kedvesebb tudósításaink fognának megérkezni, nem csalameg bennünket. A' Madridi Ujságlevelek Jan. 15-dikéről és 18-dikéről közsönleges rend szerént megérkezének Párisba, a' nélkül, hogy a' Radiksi és An-

dalusiai történetekről csak egy szó emlékezetet is tennének: csak némelly Királyi rendeléseket, és számos Városi-Deputatzióknak a' Királyné szerencsértetése végett ide lett küldtetteseket, említik. Mind ezekből tehát nyilván következik, hogy a' feljebb felhordott történetek, nem igazak, hogy a' Király 18-dikban a' várost még nem hagyta volt oda, és hogy a' Cortesek oda még be nem léptettek volt. Valamelly Egygyesületnek kell-e tehát fenn állani, melly mind ezeket a' hamis híreket kovácsolja, hogy Frantzia Országot fellármazza, 's valamelly célzást, mellyet mi, hogy mi légyen, eltalálni nem akarunk, elérhessen. Mi külömbkülömb kereskedő házaktól, milyenek a' többek között Césár Lapoussé, Baguenau, Délessert, Hagueimans 's többek, kaptunk oly leveleket, melyek hozzájuk Madridból Jan. 17-dikén küldtetettek, 's a' mellyekben nyilván mondatik, hogy Radiksból a' Kurir Madridba megérkezett, és a' Státus' hitelező leveleinek Cursusa semmit se változott. Egy levél, melly 7-dikben indult Radiksból ehképpen szoll: — „Obajtásainknak (tudni illik, hogy az expeditzió útnak indulhatna) újabb gátak vetették magokat ellenek; ezen gátakat eddig kétség kívül ti is esmeritek; szerencsénkre városunknak csendessége legliszsebb megháborítatást sem szenved ezen katona mozgások miatt.“ — Ezen levél eléggé mutatja, hogy Madridot semmi veszedelem nem fenyegeti, és hogy az Insurgensek:

még 7-dikben Kadiksba be nem mentek. — Hogy lehet még is, hogy a' Bordeaux béli levelek Jan. 23-dik és 24-dik napja in ily ellenkező dolgokat hirdethettek-ki. A' Tribune de la Gironde ezeket mondta: — „Kadiks az Insurgensek kezében van. A' Social Regiment magát hozzájuk csatolta öt Svaorony lovaszállal egygyütt, valamint szintén a' város őrző serege, és minden csapatok, mellyekhez reménység lehetett, hogy az Amériikai expedízióra útnak fognak indulni. Az Insurgensek 24 ezerre számlálják embereiket, a' Kadiksi népen, a' kereskedőségen, a' Magistratuson, az ítélő székeken és a' tengeri seregeken kívül, mellyek mind hozzájuk állottak. Itt Madridban mindenek felkelni kívánnak; az Udvarnál semmi határozás nem tétethetik; a' környülállások fontosok; mi minden szempillantásban 20 vagy 50 ezer embernek megérkezését remélnjük.“ — Ezen tudósítás a' Girondei Tribunusban Madridból 14-dikben indult: valóság tehát, hogy ekkor még semmi se' történt volt Madridban; csak remélni ték hogy történni fog, 's a' többi. Az Indikátor ugyancsak Bordeauxban ezt írta Jan. 24-dikén: — „Nékünk Bayonnéből írják, hogy a' Madridból oda érkezett Vetturinó (fuvaros, szekeres, kocsis, mellyet Olasz 's mint itt látjuk Spanyol Országban is Vetturinónak neveznek), és az Utasok, kiket hozott, azt beszélik, hogy Madridba 40 ezer Insurgensek mentek-be; hogy Ferdinandus Király onnét Burgosba ment, és onnét az ő hűségében megmaradt fegyveres seregekhez és néphez proklamációt intézett, 's őket meghívta, hogy az Insurgenseknek hathatósan álljanak el-lent.“ — Minden a' mi ebből következne, legfeljebb a' volna, hogy az Insurgensek Kadiksba bementek. — Minden egyebek, ugymint a' Királynak Burgosba érkezése 's a' többi, csak egy Vetturi-

nónak 's valami Utasoknak beszédjeiknek fundáltatnak, kik meg nem nevezetnek. Beszédjeknek még *datuma* sincs. A' *Ruche Aquitanique* így írt ugyan csak Bordeauxban Jan. 24-dikén: — „A' közönségesen elterjedett hírek szerint a' Spanyol seregek' felzendülése nem csak megerősítetett volna, hanem attól is lehetne tartani, hogy a' rebellió további lépéseket is teszen. A' támadók száma 24 ezerre telik, a' Kadiksi népet 's a' környéki falukat kivévén, mellyek vélek egygyet érteni látszanak.“ — Ugyan ezen Ruche így folytatja szavait Jan. 25-dikén: — „A' tudósítások naponként nyughatatlankodtatóbbak. Egy Vetturinó, a' ki csak e' napokban jött-el Madridból, azt beszéllte Bayonnében, hogy a' Király számos seregeknek Madrid felé való közelítések felől tudósítatván, eljött onnét Burgosba. Az Insurgensek más nap' bementek Madridba; a' Király pedig Burgost is elhagyván Vittoriába jött.“

Minekutánna a' Journal-des-debats ezen tudósításokat sok más hasonlókkal egygyütt felhordta volna, így végzi szavait: — „Látni való, hogy mind ezek a' tudósítások csak egy Vetturinónak beszédjén fundáltattak, ki a' Királyt most Burgosba 's majd Vittoriába hozza, minden dátum nélkül. Tehát méltán és nagyon reménlhetjük, hogy ezen Spanyol lázzadásnak állapotja nem éppen olyan nyughatatlankodtatólag fog kiütni, mint mind ezen lármás tudósításokból gondolhatnók.“ — Azután ily politikai elmélkedést közöl a' Spanyol insurrekcióra nevezte ugyan ezen Journal-des-debates: —

„Bár melly nagyon megenyhítettek is keservünket a' Spanyol Országból érkezett újabb tudósítások, azt a' megjegyzést megtenni csakugyan így is el nem mulathatjuk, hogy Francia Országon a' morális és politikai kötelesség fekszik,

hogy a' Bourbon háznak azon ágát, mely a' Spanyol thronust bírja, egész ereje által segítse. A' Frantzia Kabinetnek egy hathatós eszközlése (eszközözhető nyulása), minden esetben kedvező fordulást tehetne ezen szomszéd és atyafijas Monarkhiának állapotján, a' melynek lehetetlen volna elbomlani a' nélkül, hogy Frantzia' Ország' thronusa sőt minden egyéb politikai és kereskedési nemzeti intézeteink veszedelmesen meg ne éreznek. Európa sőt a' Szent Szövetség is, melynek a' Spanyol Király is tagja, ha a' szükség úgy kívánná kétség kívül sietni fognának azon tűznek kioltására, a' mely ezen Országban kiütne; és semmi feltétel alatt nem lehet attól tartani, hogy utoljára is az Insurgensek maradhasson a' győzelem; 's hogyan lehetne azt fel is tenni, hogy Európa ezt megszenvedje?... Sőt bizonyos az, hogy az Insurgensek még magok se egygyesek az eránt, hogy mit lehetne vagy mit kellene nékiük a' mostani Országzás helyébe tenni. Maga a' Cortesek' részén lévő többség se fogná a' teljes felfordulást jóválni, 's nem fogna egyebet kívánni annál, hogy a' Bourbonok' Dynastiaja Constitutzionalis Monarkhiái talpköre állítottódjék; minthogy azt még a' Liberálisok is meg vallják, hogy a' Bourbon nevezet a' nemzet nagy részének becses, azért, hogy egy egész olyan századra emlékezteti, melyben a' nemzet boldogul és dicsőségben élt. Ferdinandus Királyt személyesen magát is nagyon szereti a' nép, 's ezen insurrekziós lármának fejeit gyűlöli és átkozza, a' mely vélekedési külömbözés előbbutóbb minden esetben hasonlást fogna okozni az insurgensek között, tehát ezen tekintetben is igen kevés félelmet okozhatna ezen Spanyol Revolutzió az idegen Országoknak. De azonban mind e' mellett is nagyon illeti és érdekli Frantzia Or-

szág' állapotját az, hogy Spanyol Országot, erős, csendes, boldog, és virágzó Hatalmasságnak szemlélje lenni, azért, mert Spanyol Ország a' tengeren természeti szővecsége Franczia Orzágnak; azért, mert Spanyol Ország a' Politikai mérő serpenyőben mint a' Középtenger' függetlenségének oltalmazó sántza, mint az Olasz Orzági Hatalmasságoknak támoszszok, úgy szolgálhat; 's azért is végre, hogy ő a' Frantziáknak, a' nélkül, hogy magának legkisebb kárt okozna, a' Mexikói kereskedésben 's a' maga egyéb hűségben megmaradt plántatartományaival való kereskedésben, nagy részesülést engedhet. A' legeggyűbb politikában ily sok okokat találván magok a' mi Liberalisaink megvallani kéntelenítettnek, hogy Frantzia Orzágnak kötelessége az, hogy Spanyol Országot soha el ne hagyja: a' mi pedig a' Royalistákat illeti, emez indító okoknak az ő szemükben még sokkal felségesebbeknek és szentebbeknek kell lenniük. Ezek azon Legitimusságnak talpkövit teszik, a' mellyen Spanyol és Frantzia Országok egyenlőképpen nyugosznak. A' Legitimussági Rend egy oly Solidaris Egész, a' melly tekintetben egygyik rész is meg nem sértehetik, a' nélkül, hogy a' más részek is ne szenvedjenek. Ezek azok a' néző pontok, a' mellyekről Spanyol Orzágnak mostani történeteit minden jó Frantzia szemlélni köteleztetik: szerencsére azonközben oly reménség által tápláltathatunk, hogy ez által a' Spanyol Királytól csak magától is ki fog tenni az, hogy a' Revolutzió barátjainak ezen próbátételeiket csak a' maga hűséges alattvalóinak segédlemeik által is megfojtassa.

A' mi egyéb eránt ezt a' lázzadást illeti, a' Párisi levelek Jan. 28-dikán nagyobbadon 's név szerént ugyan ezen Journal-dcs-Debates -a' maga azon este

kiadott toldalékjában, úgy a' Monitör és Journal de Paris általjában megegyezve hirdetik az itt következő környülállásokat: „Radiksban minden ember fegyvert fogott, a' ki annak hordozására alkalmas; 's a' hajókról is 4000 tengeri katonák szállottak ki Radiksba az őrző seregnék megerősítésére, melyhez képpest már most ezen várost félteni telyességgel nem lehet. A' Rebellesek a' magok elfogott fő vezérjeiket Generális Calleját Gróf Calderont Xeresbe hozták, (kétség kívül a' többekkel és a' Hadi Miniszterrel egygyütt. Minthogy a' Király 's a' Princzaszszony nevetek viselő Regimentek, 2 Kordovai 's 2 Kataloniai Regimentekkel egygyütt a' Király' hűségében megmaradván a' Generális Crux vezérlése alatt Carmonában tanyáznak 's a' Királyi fő vezért Freyrét 800 lovasokkal Sevillából oda várják; 's minthogy az Insurgenseknek azon reménsége, hogy Radiksot megvehessék elenyészett, úgy látszik, hogy az ügyeket elvesztették. A' szökés is bekapozott közzikbe. A' Grenadai Kormányozó a' Rondai vidékeken minden Guerillásokat elő szolgált a' fegyverfogásra, és Reguláris tiszteket adott nékik. Most Andalusiában is nagyon sok hó esvén, e' miatt Gen. Freyre még nem indulhatott volt útnak az Insurgensek ellen: csak a' Quadalquivir vizén küldött el egy csapatot a' Radiksi őrző seregnék segítségére. Az Ország' más részeiben még eddig schol sem fordultak efféle rendetlenségek elő.“ —

* * *

Tegnap (Febr. 9 - dikén) a' Párisban Jan. 30 - dikán kiadott Ujságlevelek is mind megérkeztek Bécsbe. A' miket czeekben mint megtörtént dolgokat úgy nézhetni, e' következőkben határozódnak: „Radiks még Jan. 8 - dikán kétségbe

hozhatatlanul nem állott volt által az Insurgensekhez. A' Radiksi Kommandána Generális Campana az Insurgenseket már kétszer verte volt vissza. Királyi Generális Crux Morgan, a' mennyiben a' pénzbéli fogyatkozás megengedte minden iparkodással a' Freyre kitsiny seregének organizálásában foglalatoskodott, hogy az Insurgensek ellen útnak indulhasson. Minden tisztviselők és kegyes fundáziók telyes erejek szerint vetelkedtek, hogy kész pénzt adhassanak a' készülétekre; még maga az Eretneknyomozószek is 60,000 Reálokat (10,000 tallért) adott. Az, hogy az Insurgensek Jan. 14 - dikén Madridba bementek volna, annyival is inkább mese marad, hogy Jan. 12 - dikéig még csak Sevillánál se mutatták volt meg magokat; Sevillától fogva Madridig pedig még 20 napi út taláztatik, a' hova járul, hogy a' hegyek között nagy hó fekszik. Generális Crux Jan. 10 - dikén indított útnak két Andalusiai Batalionokat a' Quadalquivir vizén S. Lucar felé, hol a' fő vezér Freyre hadi szállása van, és a' hova ő minden keze alá tartosó seregeket öszszegyűjt. Seregeihez oly proklamatiót intézett Freyre: — „Hogy őket Rebellesek ellen akarja vezérelni, kik olyan intézetekről mérszlettek beszélni, mellyeket a' nemzet maga közzül számkivetésbe küldött.“ — Az Insurgensek majd egyedül csak Leon szigetére szorultak, a' melly sziget ugyan (így szoll Jan. 22 - dikén egy Bayonnei tudósító) valósággal elég erős, hanem könnyen megtörténhet, hogy az Insurgenseknek ott az elesége megfogyatkozik; 's minthogy a' hajós sereget nem foghatták el, és így szározon vizen bekerítettve vagynak, végre is vagy magokat megadni, vagy pedig megmenekedéseket futásban keresni kéntelenítettnek. — Ugy látszik, hogy a' Leon szig-

tén tanyázó insurgens seregeken kívül, még egy más, a' melly valami 2000 emberekből állhat, a' hegyek között csavarog). E' lehetett az, a' melly 3-dikban magát Utréránál megmulatta 's eleséget requirált. — „Eképpen lesznek semmiré (így kiált-fel a' Journal-des-de-dates) egy bizonyos résznek reménségei! Spanyol Országnak nem fog Mártzius' 20-dika lenni!“

Nagy Britannia.

Már a' Londoni Ujságlevelek is elkezdettek a' Spanyol dolgokról írni: de Jan. 24-dikén még csak a' Frantzia Ujságokban találtatott tudósításoknak summarizajikkal szolgáltak: egyedül a' Kurir adotti-ki egy Kadiksi, dátum nélküli való, levelet, melyben a' mondatik, hogy a' Kadiksi Hormányozó eszébe vevén, hogy 10,000 Insurgensek arra felé közeletenek, a' partfelé vívó hidakat felvetette.

Ugyan csak a' Londoni levelek, a' mellyek egy nappal későbbre az az Jan. 25-dikén jöttek-ki, valami Lisbonai tudósításokat közlenek, mellyek által megvalóságosittatik az, hogy Kadiksnál a' fegyveres seregek között lázzadás támo-dott: hanem, hogy melly nagy legyen az Insurgensek' száma, mi volt eddig az nyereségek, és hogy mi legyen tulajdonképpen való czélzássok, ezekről még eddig Londonban se' tudtak semmi bizonyost. Ezen napon is csak a' Frantzia Ujságleveleknek summarizajával léntelenítették megelégedni az ott kijött Ujságok. Akár mi fog egyéb eránt (így szólnak a' Londoni Ujságok) ezen új fel-lázadásnak következesei lenni, annyi bizonyos, hogy az expeditziónak Amérikába lehető elevezését ismét sok ideig késleltetni fogják.

A' halál nagyon sanyaruan megéreztette néhány esztendőök alatt a' maga könyörületlenségét Nagy Britanniával. Kir. Herczeg Kent, a' Király 4-dik sija (született 1767-ben) Sidmouth nevű jószágán Januárius' 23-dik napján meghalt. Halála a' náthának nem orvoslásából vagy orvoslásának elmulasztatásából, következett. Magát meghűtvén ebből nátha, ebből pedig tüdőgyulladás következett. Spaczirozás közben csizmáji megárván 's azokat megváltoztatni nem akaráván, ebből következett halála. Özregyen hagyott hitvese Sachsen-Coburgi született K. Princzaszszony volt, azon Hercz. Coburg Leopold testvére, ki a' Charlotta Királyi Princzaszszony' meghalálózása által özvegységre jutott, 's oly jövedelemből él, mint a' több Anglus Kir. Princzek és Angliában lakik. Hagyott a' Kenti Herczeg egy leány gyermeket, kinek neve Alexandrina Viktoria. Születet 1819-ben Május' 24-dikén. Ez ismét oly nevezetes tekintetű Princzaszszony Angliában, mint a' Régens Princz' leánya Charlotta volt. Minthogy a' Régens Princznek, a' Yorki Herczegnek, és a' Clarencei Herczegnek gyermekeik nem lévén, ha magtalanul halnak-meg, ezen most született Kir. csecsemőre, Alexandrina Viktoriára száll a' Királyi Korona. Ezért ő már most Praesumptiva Koronaörökösnek tartatik és nevezetik. Ezen ő örökségi jussa a' Princz Kent' három ifjabb testvéröcseinek 's gyermekeiknek, tudniillik, a' Cumberlandi Herczegnek 's az ő 1819-ben Május' 27-dikén született fijának, a' Sussexi Herczegnek, a' kinek semmi legitimus gyermekei nincsenek, és végre a' Cambridgei Herczegnek 's az ő 1819-ben született fijának, jusait is megelőzi a' thronusra való következésben, melyhez lépeest mondánk, hogy ez éppen olyan nagy tekintetű személy ma Angliában,

túnt a' Walesi Charlotta vala. Azonban a' Clarenci Hercegnök ifjú felesége is szülhet még örököszt, 's ekkor ezé fog lenni a' Koronához való elsőbbségi jus.

Azt beszéllik, hogy az öreg Király már most testére nézve is nagyon beteg, 's nem reménilik, hogy sokáig nyujthassa nyomoruságos életét.

Wilkinson nevű Anglus hajót, a' melly Buenos-Ayres felé folytatta evezését, a' fenekén, egy tengeri hal keresztül vágta a' réz pléhvel együtt, mellyel a' hajó boritva volt.

Plymouthban Jan. 20-dikán délelőtt 9 órakor a' tengernek feldagadása (fluxus) igen nagy lévén, a' lepadás is (refluxus) elkövetkezett reá, de mindjárt azután az a' ritka tünetény mutatta-meg magát, hogy a' víz egy fél óra alatt bét-szer vagy nyoltzszor is feldagadott és ismét lepadott. Feldagadásai 15 ezolt is tettek. Ilyen tünetényét a' tenger' ví-zének Plymouthisnál még csak kétszer szemlélték; egyszer a' Lisbonai nagy föld-rengéskor, másodszor tételőt-hét esztendőülkel, midőn Skotziának napnyugoti partja mellett egy sziget tüzet kezdett kihányani.

Spanyol Amérika.

Az itt következő cikkely is a' Londoni levelekből vétetett: — „Mi (így szollnak ezek), az Északi Amériki Ujságokban valami tudósítást vettünk, de a' melynek éppen ezért kevés hitelt adhatunk. Ezszerént Spanyol Kir. Fő-vezér Morillo, Bolívar előtt futván, a' Terra Permaról Cubára által érkezett, hogy így egész Carthagena tartománya a' Bolívar kezében volna, és hogy végre Carthagena várának Kommandánsa, segedelemért ide Cubára küldött legyen,

oly izenettel, hogy ezen vár külömben bajosan fogja magát az Insurgensek ellen megtarthatni.

Francia Ország.

Azolta, hogy a' Követek' kamarája azon 159 kérelmeket, mellyek 19.000 aláírással voltak megerősítve, visszavetette, 300 ilyen kérelmek jöttek ismét ezen kamara elejébe, mellyek alatt több mint 30,000 aláírással találtak. Ezek ismét egy új Biztosság elejébe adattak megvizsgálatás 's vétkedésmondás végéig.

Jan. 27-dikén 3 óráig tartó tanácskozás volt fő Minister Decazesnél, a' melyben vétetett határozásokat azután a' nevezett fő Minister a' Király' elejébe vitte. A' Justice-Minister Gróf Deserre, egészségének helyreállítására, familiájával együtt és Királyi engedelemmel, utját Nizzába vette. Helyette az alatt Simon nevű híres törvénytudó emberre bízta a' Király ezen Minister' foglalatosságainak folytatását.

Nem régen a' Finis-Terrei Esküdtek itélőzzéke előtt valami Corbiere nevű embernek pere folyt le, melly nagyon magára vonta vala a' közönség' figyelmét, azért, hogy azt a' méltatlanságot tárgyazta, mellyet néhány hónapok előtt a' Missionariusok Brestben szenvedtek vala. Azzal vádoltatott Corbiere, hogy azon éjjeli lázadásoknak, mellyek Oktober' 25. és 26-dik napjain a' Missionarius Papoknak ablakaik alatt előfordultak, gerjesztője vagy részes társa lett volna, 's ő is a' lármázók között lett volna. Két Politziái Biztosok és három polgári strázsák, kik, mint tanuk, előhivattattak, kinyilatkoztatták, hogy ezen lázadásban semmi erőszakítétel elő nem fordult, csak ezen kiáltások hallattattak:

El kell küldeni a' Missionariusokat! Elegendő Papjaink vagynak nekünk! A' Kir. Prokurátor a' Királynak egy 1816-ban kiadott Rendelését hozta-fel, melly által a' Missionárius Papok vissza állították, 's a' melyre nézve őket a' magok hivatalos foglalatosságaikban megakadályoztatni annyi, mint a' Király' akaratjának ellent állani, 's a' Religiónak szabad gyakorlása ellen vétetni. Gilbert Villeneuve ellenben ezeket hozta fel a' Corbiere' mentiségére: A' Missioikat a' Státus meg nem esmerete; az ő'k' megengedtetése sőt inkább az 1801-béli *Concordatának* megsértetése, melly még el nem töröltetett; a' Királyi Prokurátor Ur által felhozott Királyi Rendelés nem törvény 's a' többi. Az Esküdtek néhány minutumolig, tartott tanácskozás után ezen íteletet mondották-ki, hogy Corbiere, azon tárgyra nézre, mellyel vádoltatik, nem bűnös.

Német Ország.

Hamburg Jan. 28-dikán. Cuxhafenben valami zendülés történt ezen napokban, hanem a' Senátor Abendroth közbejövetele azt cselekedte, hogy nem lett semmi nagy következése. A' történet e' volt: Ezen Senator ur; ki, mint Gondviselő (Amtman) ott a' gazdalkodást folytatja vagy kormányozza, 's a' Ritzchütteli kastélyban lakik, mincutanna a' kikötőhelyben találtató Anglus hajóknak egygyikén tűz támadott volna, ámbar ez csak hamar megoltatott, az Amtman ur mindazonáltal jónak találta hasonló történeteknek elkerülése végett oly rendelést tenni, hogy, mivel a' kikötőhelyben 120 hajók várják az Elbe vizének a' jégtől való meg tisztulását, a' hajókon minden nap' vizsgálódások téleseknek a' tüzelő helyeknél. Minthogy pe-

dig ezen vizsgálódásra költség is kerántatik, tehát minden hajóra 4 Mark adót velett. Ezen adózásnak magokat az Anglus Kapitányok ellene szegeztek, 's kevés idő alatt az egész hojós népet úgy fellázasztették, hogy az Amtman kéntelen volt fegyveres népet 's ágyukat rendelni ellenek. Végezetre csak ugyan odavitte az itt lévő Anglus Consul a' dolgot, hogy az Anglus Kapitányok is meg fizették a' kivántatott adót, de protestátziót adtak-be ellene, mint nem igazságos cselekedet ellen.

* * *

Ma a' Spanyol történetekről semmi újabb tudósításokkal nem szolgálhatunk. A' Spanyol Országglószék külömkülömbféle eszközök által próbálja a' lázzadást elcsendesíteni. Egy a' többek közt az, hogy Sevilláb a nagyon szélesen kiterjedő hatalommal felruházott rendkívül való Biztost küldött. A' Toulousei levelek szerént minden Insurgensnek, ki a' maga zászlója alá vissza tér, teljes bocsánatot akarnak ígérni. Az alatt a' Regimentek is gyűlnek össze, hogy ha szép módon elcsendesíteni nem lehet a' támadókat, erő által fogják lecsendesíteni őket. Madridban semmi láрма nem történt.

A' Straszburgi Ujságlevelékben ily jelentés találtatik Lyonból Januárius' 29-dikéről: Sietek tudotokra adni, hogy azon levelek, mellyeket én ma Marsiliából vettem, engem' arról tudósítanak, hogy oda egy hajó kötött-ki, a' melly Januárius 17-dikén hagyta oda a' Kadik-si kikötőhelyet és oly tudósításokat hozott onnét, hogy a' hajós sereg magát az ármárával összezesatolta — nincs tehát semmi egygyetértésben az Insurgensckkel.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Méltóságos Ludányi Bay Ferencz Ur, Sz. István Apostoli Király Rendének Vitéze, Cs. Kir. Udvari Tanácsos, Arany Sarkantyus Vitéz, és a' Septemviralis Táblának nyugodalomra lépett Assessora, kinek jeles érdemeit, egyenes jószívűségét, igazságszeretetét, és bölts hazafiságát a' később idők is tisztelettel fogják emlegetni, Pesten Febr. 4 dikén betes életének 74-ik esztendőjében meghalt.

A' Budai Ujság' toldalékjai között egy levele jött - ki Cs. R. Kamarás Ur és a' Császár nevet viselő Ulánus Regementben fő Kapitány Gróf Karaczay Fédor Urnak, melly a' Pest és Buda között építtethető álló hidnak lehetőségét tárgyazza, és ezek mondatnak benne: — „Különös dolog, hogy minekutánna azok a' végzetellen hasznok, mellyeket itt egy álló hid hajthatna, megmutattattak, még is annak lehetséges volta, hogy egy ily hid építtődhessek, kétségbe hozattatik, 's a' dolog, mint végrehajthatatlan, úgy adatik elő! Hát örökké csak a' külső Országokon találtató nagy munkákon bámuljunk - é? Mi a' Duna vize Pestnél a' Garonne vizéhez képpeszt Frantzia Országban, melynek szélessége csaknem egy fertály órát tesz', a' hova a' nagy Oceánusnak Ki- és Be-folyása (fluxus és refluxus) is be-hat, 's a' hol a' víznek legnagyobb feldagadása és leglejebb való állása között, zo lábnyomot tesz' a' különbség? Ott is kételkedtek eleintén egy ily Oriási munkának végrehajtatha-

tásán, mind addig, míg végre egy társaság próbát tett, 's nagy költségének visszaszerzésére, melly 7,000,000 Frankra (a' mostani Bécsi Cursus szerént éppen 7,000,000 Bécsi becü forintokra) telik, a' vám-jövedelmének vételére gg. esztendőlig tartandó privilegiumot kapott, a' melly summából a' már 1818-ban készen volt munkákra 2,300,000 Frankok valósággal ki is adattatva valának. Ezen hűdnak 19 bolthajtásai lesznek, 's egész hossza 550 Bécsi ölet teszen. A' Contractus szerént a' jövő 1821-dik esztendőben készen kell velle lenni; 18. g-dikben Oktober' végéig, mint hitelles tudósítások erőssítik, fele már majd elkészült volt. Ez egy legmérészebb próbatétel azok között, mellyek az emberi iparkodásnak becsületére szolgálnak. Itt még egy hajós hid' felállittatása is külömbkülömb akadályok által gátoltatott. A' hidak' és töltött utak' Inspektora Dechamp Ur volt az első, a' ki ezen helyen egy álló hid' építtetésének lehetséges voltát erőssítette, 's erőssítését cselekedet által is megmutatta. Az ő kormányozása alatt építtetik ezen hid a' Garonne vizén, a' melly Bordeauxnál nem folyó víz hanem tenger. Ha valódiképpen akarjuk, hogy Pestnél álló hid épüljön, nem soká meg fogja hazánk ezen nagy munkát érni. Miv. mesterek fognak ialkozni. *Vincit amor patriae, laudumque immensa copido* — így szoll Virgilius. Költ Nyir-Bátoron 1820-ban Jan. 26-dikán. —

„Gróf Karaczay Fédor.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
[Febr. 8-dikán 250 $\frac{1}{2}$ — 9-dikén 251 — 10-dikén 251 $\frac{1}{3}$ — forintot.]